

čan, no sve to odijeva u profinjeni, tihi i nenametljivi konverzacijski ton. Likovi su životni i osebniji, ispunjeni i obogaćeni običnim ljudskim manama i vrlinama, a ne bezlične figure koje pisac ispunjava vlastitim idejama i projekcijama: Oktavije, otac kršćanske obitelji, obrazovan je i elokventan, zatvoren, ponekad ironičan i neobično živa senzibiliteta, a poganin: Cecilije čovjek impulzivna i otvorena temperamenta. Dražesni i milovidni opisi ostijskog krajolika, upotpunjeni slikom djece što se igraju na morskoj obali, odaju istančanog i suptilnog umjetnika s naglašenim smislom za uočavanje detalja i stvaranje atmosfere u kojoj se odvija radnja.

Neusiljenost i lakoća kojom se Minucije Feliks poigrava riječima nije samo znamen bogate erudicije i dobrog poznavanja Cicerona, Tacita, Plinija Mlađeg, Seneke, Frontona, Favorina, Aula Gelija i Apuleja, već i odraz duševne sredenosti: udaljen od Tertulijanove upadljive i katkad neugodne agresivnosti, on širi ljubav i razumijevanje, beskrajno poštujući svoje bližnje, kako istomišljenike tako i protivnike. Nikad ne osuđuje apriorno, umije strpljivo i pažljivo poslušati protivnu stranu bez nepotrebne i uzaludne naglosti i razarajućeg strasnog bezumlja. Umjesto Tertulijanovog prezira i mržnje, ovaj jednostavni pjesnik širi riječ oprostaja i zaborava, riječ pomirenja i dobrotivosti, riječ mira i ljubavi, tako rijetkih u stoljeću pobuna, prevrata, ratova i progona, tako zanemarenih u vremenu kušnje za svakog kršćanina, tako poniženih i pogaženih u svijetu koji polagano nestaje.

Zlatko Pleše

latina et graeca viva

ŠTO OBIČNO ZNAMO O KLEOPATRI

Dugonosa faraonka Egipta, Makedonka porijeklom. Potomče Aleksandrova generala, budućeg dijadoha.

Živ je primjer izrabljenog ženskog bića u robovlasničkom društvu. Njen opaki, tiranski tata, po nekima jedanaesti a po nekima dvanaesti Ptolemej redom, bio je naumio siroticu natjerati da dijeli vlast nad Egiptom sa svoje troje braće. Jedna se princeza morala dobronano pomučiti da se na specifičan način emancipira i postane jedina vladarica.

Ni ostalo troje potomaka optimističkog Ptolemeja nisu bili anđelčiči, to nipošto! Ali – Kleopatra je ona koja je uspjela. Njena je metoda bila jasna i logična: osloni se na onoga koji ti može pomoći. To su konkretno bili Rimljani, a i Kleopatra se na njih konkretno oslonila: dvojici najmoćnijih svog doba poklonila je nekoliko lijepe djece. Istu je – kažu – uslugu ponudila i trećem, ali nije dobila angažman.

Prilično joj je pri tome pomogao – nos. U prvom je redu imao traženu modnu dužinu i vršio nesumnjiv estetski dojam na Rimljane na položaju. (Dokazano Cezarom i Antonijem.)

U drugom redu – imao je nos izvanredan njih u izboru dotičnih Rimljana na položajima, na koje bi onda vršio spomenuti dojam. (Dokazni materijal isti.)

Kleopatra je imala još materijalnih argumenata kojima se uspješno moglo utjecati na predstavnike dviju generacija trijumvira: svoje je Rimljane vozikala naokolo raskošnom faraonskom jahtom, kao najljepša (i nosata) prethodnica današnjih mediteranskih brodovlasnika.

Primijenivši svoju ljepotu i svoje bogatstvo na Cezara i Antonija, Kleopatra je sebi osigurala i učvrstila vlast nad Egiptom. Njena su, međutim, oružja kod Augusta zakazala. Vidjevši da treći Rimljanin na njenoj top-listi ima odviše poremećen metabolizam, te se ne da smotati raznoraznim tjelesnim užicima kojima su podlegla prethodna dvojica, Kleopatra je naredila da joj serviraju jednu ukusno aranžiranu živu zmijicu. Radije se dala ubiti, nego da Augustu služi za EPP na trijumfu u Rimu.

Što se Augusta tiče, njemu je vjerojatno Kleopatrin podmladak zadavao nemirne snove. Za momka koji kani naslijediti poočima (s osobitim osvrtom na nasljeđivanje vlasti), nesumnjivo je neuklopiv element pravi pravcati poočimov sin, i to još s bogatom i moćnom majkom – faraonkom.

Što se tiče ostalih Rimljana, oni su nekako u to doba navalili tamaniti vlastite vođe, i savjest im nipošto nije bila čista. Bar za pogibiju dvojice od njih (Cezara i Antonija, dakako), bili su skloni prebaciti odgovornost na Kleopatru. Ta gadna, mekoputna istočnjačka vladarica nadahnula je dvojicu krasnih republikanskih Rimljana grešnom željom za apsolutnom vlašću (jer, Jupiter sačuvaj da bi takvo što samo niklo u nekoj rimskoj glavici!). Raznježila je spomenute divne momke istočnjačkom raskoši i primorala ostale Rimljane (također divne momke) da ih pobiju.

I od takve osobe su šefovi Augustove propagande morali još doživjeti da im se iz ponosa ubije i pokvari tako lijepo zamišljen EPP! To joj oni nikad nisu oprostili, i oni brojni vicevi o Kleopatrinu načinu samoubojstva i o tome tko je bio otrovniji (kraljica ili zmija) i tko je nakon ujeta krepao (pardon, umro), nesumnjivo potječu još od ozlojeđenih Rimljana.

To je ono što se o Kleopatri obično kazuje.

Rado se još dodaje da je bila prilično kulturna dama (i to se valjda uračunava u onu „mekoputnost“), da je štitila Aleksandrijsku biblioteku, da je prva iz svoje dinastije uložila truda da se uputi u jezik i pismo svoje zemlje.

Gotovo se i ne spominje da je za vlasti njena oca i za Kleopatrine vlasti Egipat posljednji put uistinu ekonomski cvao.

Na stranu gore spomenuti vicevi, danas ljeponosa kraljica u našoj predodžbi poprima obličja nekoliko filmskih diva, a osobito jedne debeljucne Amerikanke izvanrednog glumačkog dara. U obzir također dolazi i graciozan lik iz stripa o Galu Asteriksu, zadužen za dodatno zafrkavanje onoga što od Cezara ostave nepobjedivi mali Gali.

LEKSIKON JLZ

KLEOPATRA (←68 do ←30), egip. kraljica od ←51 suvladarica i žena svoje braće Ptolemeja XIII, pa Ptolemeja XIV, kojeg je dala ubiti. Ljubavnica J. Cezara, pa M. Antonija, nakon čijeg je poraza (u ratu s Oktavijanom) počinila samoubojstvo. Temu Kleopatre obradili su brojni književnici (Shakespeare, Alfieri, B. Shaw), slikari (Tizian, Rubens, Tiepolo, Delacroix) i muzičari (Cimarosa, Massenet, Berlioz).

Bruna Kuntić-Makvić